

กรอบการพัฒนากิจกรรมเชิงพื้นที่
อำเภอนาหม่อม ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอนาหม่อม
จังหวัดสงขลา

คำนำ

สำนักงานเกษตรอำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา มีบทบาทหน้าที่ทางด้านการพัฒนาการเกษตรและองค์กรเกษตรกร โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย เกษตรกรมีความมั่นคงในอาชีพด้านการเกษตร โดยดำเนินการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งการฟื้นฟูและการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรเกษตรกร ในการพัฒนาการผลิตด้านการเกษตรในรูปแบบธุรกิจชุมชน รวมทั้งองค์กรเกษตรกรต่างๆ ทุกด้าน

เอกสารฉบับนี้เป็นเอกสารที่ได้รับรวบรวมข้อมูลการเกษตรจากการวิเคราะห์พื้นที่วิเคราะห์ข้อมูล ด้านเศรษฐกิจ สังคม และโครงสร้างพื้นฐาน อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา เพื่อใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนแผนงาน โครงการ กิจกรรมของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมี เนื้อหาประกอบด้วย ข้อมูลสภาพทั่วไป การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตร ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ และโครงการต่างๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งงบประมาณต่างๆ

การทำเอกสารฉบับนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จากองค์การบริหารส่วนตำบลทุกตำบล คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน หมอдин ปศุสัตว์อาสา กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน และนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ในการให้ข้อมูลต่าง ๆ จนสามารถจัดทำเป็นรูปเล่มเสร็จสมบูรณ์ จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

สำนักงานเกษตรอำเภอนาหม่อม
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๓
สารบัญ	๕
สารบัญตาราง	๗
สารบัญภาพ	๖
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๘
<u>ข้อมูลด้านกายภาพ</u>	
๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๘
๑.๒ อาณาเขต	๘
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๙
๒. ลักษณะภูมิประเทศ	
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๑๐
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๑๑
๒.๓ กลุ่มชุดดิน	๑๒
๓. ลักษณะภูมิอากาศ	
๓.๑ ฤดูกาล	๑๖
๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ	๑๗
๔. เส้นทางคมนาคม	
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๑๗
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ	๑๗
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๑๘
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๑๘
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒๐
<u>ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ</u>	
๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๒๐
๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๒๑
<u>ข้อมูลด้านสังคม</u>	
๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร	
๑.๑ เกษตรกร	๒๒
๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร	๒๔

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๒๙
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๒๙
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๒๙
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๓๒
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๓๓
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๓๓
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๓๔
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๓๕
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๓๗
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๓๙
บรรณานุกรม	๔๐

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๙
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๙
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้	๑๐
๔	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๑๗
๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๑๗
๖	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	๑๘
๗	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก	๑๘
๘	แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๑๙
๙	แสดงข้อมูลบ่อบาดาล	๑๙
๑๐	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๙
๑๑	แสดงข้อมูลด้านพืช	๒๐
๑๒	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๒๑
๑๓	แสดงข้อมูลด้านประมง	๒๑
๑๔	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๒๒
๑๕	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๒๒
๑๖	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๒๒
๑๗	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๒๓
๑๘	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๒๓
๑๙	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๒๔
๒๐	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๒๔
๒๑	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๒๔
๒๒	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๒๕
๒๓	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๒๖
๒๔	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๒๖
๒๕	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๒๗
๒๖	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๒๗
๒๗	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒๗

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๘	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๒๘
๒๙	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา	๒๙
๓๐	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตยางพารา	๓๐
๓๑	แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๑
๓๒	แสดงต้นทุนการผลิต	๓๓
๓๓	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๓๔
๓๔	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๓๕
๓๕	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้ายางพารา อำเภอนาหม่อม	๓๕
๓๖	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๓๗
๓๗	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๓๙

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ	๘
๒	แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอ	๑๐
๓	แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอ	๑๑
๔	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ	๑๖
๕	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ	๒๐
๖	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา	๒๙
๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา (พื้นที่ปลูกจริง)	๓๐
๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๑
๙	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๓๒
๑๐	แสดงวิธีการตลาดอำเภอ	๓๓

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลด้วยกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

อำเภอนาหม่อมเป็นอำเภอหนึ่งในสิบหกอำเภอของจังหวัดสงขลา ตั้งอยู่เลขที่ ๑๗ หมู่ที่ ๕ ตำบลนาหม่อม อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา อยู่ทางทิศใต้ ตอนกลางของจังหวัด ห่างจากตัวจังหวัด ๔๕ กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพฯ ๙๓๙ กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมด ๑๔๙.๕๐ ตารางกิโลเมตร หรือ ๙๓,๔๓๗.๕๐ ไร่

๑.๒ อาณาเขต

อำเภอนาหม่อม มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลท่าข้าม, ตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลคลองเปื่อยะ, ตำบลนาหว้า, ตำบลจะโหนด อำเภอจะนะ
- ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลพะตง, ตำบลบ้านพรุ อำเภอหาดใหญ่
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลคองหงส์, ตำบลทุ่งใหญ่, ตำบลพะตง, ตำบลบ้านพรุ อำเภอหาดใหญ่

แผนที่แสดงขอบเขตอำเภอนาหม่อม
จังหวัดสงขลา



ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาหม่อม, ๒๕๖๙

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ อำเภอ แบ่งเป็นจำนวน - เทศบาล ๔ อบต. ๔ ตำบล ๒๙ หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาล จำนวน - แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๔ แห่ง

ตารางที่ ๑ แสดงเขตการปกครอง

ตำบล หมู่ที่	ตำบลนาหม่อม	ตำบลทุ่งขมิ้น	ตำบลพิจิตร	ตำบลคลองหรีง
๑	บ้านทุ่งโตนด	บ้านทุ่งขมิ้น	บ้านทุ่งปริง	บ้านคลองหรีง
๒	บ้านทุ่งซ้อ	บ้านลานไทร	บ้านโคกทัง	บ้านแม่เปี้ยะ
๓	บ้านพรุมา	บ้านทุ่งโพธิ์	บ้านโคกพยอม	บ้านใหม่
๔	บ้านควนจง	บ้านนาทองสุข	บ้านพลีควาย	บ้านแซะ
๕	บ้านนาหม่อม	บ้านนา	บ้านทุ่งนาหวาน	บ้านต้นปริง
๖	บ้านใน	บ้านทุ่งขมิ้น	บ้านคลองบ่วง	บ้านปลักทิง
๗	บ้านชายนา	บ้านทุ่งโพธิ์		
๘	บ้านทุ่งพระเคียน			
๙	บ้านเกาะชาพลู			
๑๐	บ้านตีนวัด			

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา, ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒ แสดงสรุปเขตการปกครอง

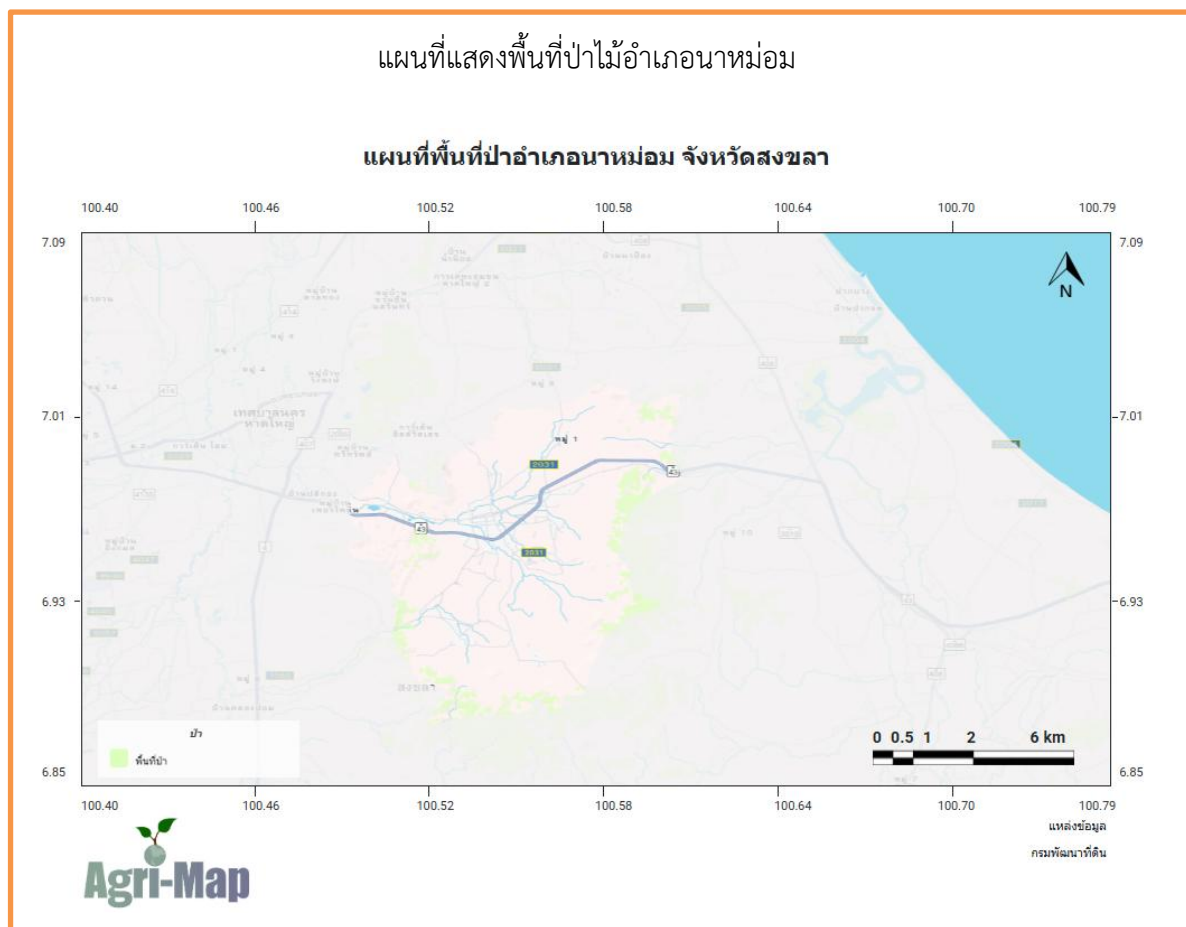
ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	อบต.	เทศบาลตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
นาหม่อม	๑๗,๔๒๕	๑	-	๑๐	๔,๒๘๓
ทุ่งขมิ้น	๒๕,๓๑๓	๑	-	๗	๑,๖๒๑
พิจิตร	๒๑,๘๐๐	๑	-	๖	๒,๒๓๙
คลองหรีง	๒๔,๒๗๕	๑	-	๖	๑,๕๖๐
รวม	๘๘,๘๑๓	๔	-	๒๙	๙,๖๙๘

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา, ๒๕๖๘

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

อำเภอนาหม่อมมีสภาพพื้นที่เป็นป่าไม้ล้อมรอบ มีพื้นที่ป่าไม้ จำนวน ๖,๕๗๒.๔๑ ไร่



ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอ
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๑)

ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
นาหม่อม	๑๗,๔๒๕	๓๓๗.๕๗	๑.๙๔
ทุ่งขม้น	๒๕,๓๑๓	๒,๔๙๘.๔๐	๙.๘๘
พิจิตร	๒๑,๘๐๐	๑,๘๓๓.๒๐	๘.๔๒
คลองหรีง	๒๔,๒๗๕	๑,๙๐๓.๒๔	๗.๘๔
รวม	๘๘,๘๑๓	๖,๕๗๒.๔๑	๗.๔๘

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๑-๒๕๖๕

แนวทางการจัดการ :

ปลูกข้าว ในพื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก หวานวัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ เพื่อเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารในดิน ไถกลบตอซัง ปล่อยทิ้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (โสนอัฟริกัน หรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๑๖-๘ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒ หรือปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชไร่ พืชผัก หรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร และมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุทลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต มีการใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ เพื่อเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารในดิน ควรมีการใช้วัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๓๔

ชุดดิน : ชุดดินฉลอง (Chl) ชุดดินฝั่งแดง (Fd) ชุดดินควนกาหลง (KKl) ชุดดินคลองท่อม (Km) ชุดดินคลองนกรทะเล (Knk) ชุดดินละหาน (Lh) ชุดดินนาท่าม (Ntm) และชุดดินท่าแซะ (Te)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนละเอียดลึกถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งช่วงนาน และในพื้นที่ที่มีความลาดชัน ดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

แนวทางการจัดการ :

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนตลอดทั้งปี ให้มีการปลูกพืชบำรุงดินร่วมอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน ปลูกพืชสลับเป็นแถบ ทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ขุทลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ขึ้นบันได คันดิน ทำแนวรั้วหญ้าแฝกหรือทำฐานเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๓) กลุ่มชุดดินที่ ๓๕

ชุดดิน : ชุดดินคอหงษ์ (Kh) ชุดดินนาทวี (Nat) ชุดดินสะเตา (Sd) และชุดดินทุ่งหว้า (Tg)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนหยาบลึกถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งช่วงนาน และในพื้นที่ที่มีความลาดชันดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

แนวทางการจัดการ :

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนตลอดทั้งปี ให้มีการปลูกพืชบำรุงดินร่วมอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะ ออกดอก ป่วยไ้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุม ดิน ปลูกพืชหมุนเวียน ปลูกพืชสลับเป็นแถบ หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำ ในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม ขึ้นบันได คันดิน ทำแนวรั้วหญ้าแฝกหรือทำฐานเฉพาะต้น ในช่วงการเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ย หมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำ ในแปลงปลูก

๔) กลุ่มชุดดินที่ ๔๕

ชุดดิน : ชุดดินชุมพร (Cp) ชุดดินหาดใหญ่ (Hy) ชุดดินคลองซาก (Kc) ชุดดินเขาขาด (Kkt) ชุดดิน หนองคล้า (Nok) ชุดดินท่าฉาง (Tac) และชุดดินยะลา (Ya)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินต้นถึงลูกรัง เศษหินหรือก้อนหิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำของ ดินดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินต้นถึงชั้นลูกรัง เศษหินหรือก้อนกรวดภายในความลึก ๕๐ ซม. จากผิวดิน บางพื้นที่ พบลูกรัง เศษหิน หรือก้อนกรวดกระจัดกระจายทั่วไปอยู่บริเวณผิวน้ำดิน ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และในพื้นที่ที่มีความลาดชันจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินได้ง่าย

แนวทางการจัดการ : เลือกพื้นที่ที่มีหน้าดินหนาและไม่มีก้อนหิน เศษหินหรือลูกรังบนผิวดินมาก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนตลอดทั้งปี ให้มี การปลูกพืชบำรุงดินร่วมอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบปุ๋ยพืชสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๑๐-๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบ ระยะออกดอก ป่วยไ้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุ คลุมดิน ปลูกพืชสลับเป็นแถบ ทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๗๕x๗๕x๗๕ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยหน้าดินที่ไม่มีเศษหินหรือ ลูกรังร่วมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น สร้างคันดิน ทำขึ้นบันได ทำฐานปลูกเฉพาะต้น ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิต และภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่ง น้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๕) กลุ่มชุดดินที่ ๕๐

ชุดดิน : ชุดดินพะโต๊ะ (Pto) และ ชุดดินสวี (Sw)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนถึงปานกลางถึงเศษหิน ก้อนหินหรือชั้นหินพื้น ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด มาก การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินค่อนข้างเป็นทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งช่วงนาน และในพื้นที่ที่มีความลาดชัน ดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน ทำให้เกิดเป็นดินต้นและยากต่อการ ปรับปรุงแก้ไข

แนวทางการจัดการ :

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนตลอดทั้งปี ให้มีการปลูกพืชบำรุงดินร่วมอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะ ออกดอก ป่วยไ้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุม ดิน ปลูกพืชหมุนเวียน ปลูกพืชสลับเป็นแถบ ทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำ ในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม ขึ้นบันได คันดิน ทำแนวรั้วหญ้าแฝกหรือทำฐานเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำ ในแปลงปลูก

๖) กลุ่มชุดดินที่ ๕๓

ชุดดิน : ชุดดินนาทอน (Ntn) ชุดดินโอลำเจียก (Oc) ชุดดินปะดังเบซาร์ (Pad) ชุดดินตราด (Td) และชุดดินตรัง (Tng)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกปานกลางถึงชั้นหินพื้น ลูกรังหรือเศษหิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินลึกปานกลางถึงชั้นลูกรัง ก้อนกรวด เศษหินหรือชั้นหินพื้นในช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และในพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงจะเกิดการชะล้างพังทลาย สูญเสียหน้าดินค่อนข้างสูง ทำให้เกิดเป็นดินตื้นและยากต่อการปรับปรุงแก้ไข

แนวทางการจัดการ :

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนตลอดทั้งปี ให้มีการปลูกพืชบำรุงดินร่วมอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะ ออกดอก ป่วยไ้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุ คลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน ปลูกพืชสลับเป็นแถบ ทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำ ในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ การสร้างคันดิน การทำขึ้นบันได ทำฐานปลูกเฉพาะต้น ปลูกพืชคลุมดิน วัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืช ที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๗) กลุ่มชุดดินที่ ๕๔

ชุดดิน : เนื่องจากหน่วยแผนที่นี้เป็นหน่วยผสมของดินหลายชนิด ดังนั้นในแผนที่ดินระดับจังหวัด จึงเรียกว่าเป็นพวกดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำเลว (AC-pd : Alluvial Complex, poorly drained)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนหยาบหรือดินร่วนละเอียดที่เกิดจากดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อน ชั้นดินมี ลักษณะเป็นชั้นสลับ เนื้อดินไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับตะกอนที่มาทับถม ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง การระบาย น้ำเลวถึงค่อนข้างเลว

ปัญหา : -

แนวทางการจัดการ :

ปลูกข้าว ไถกลบตอซัง ปลอยทิ้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (โสนอัฟริกัน หรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปลอยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๑๖-๘ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒ หรือปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร และมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือขุยมะพร้าวขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๘) กลุ่มชุดดินที่ ๖๐

ชุดดิน : ดินตะกอนลำน้ำเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดี (AC-wd : Alluvial Complex, well drained)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนที่เกิดจากดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และในพื้นที่ที่มีความลาดชันดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

แนวทางการจัดการ :

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมลิ็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมลิ็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปลอยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดินหรือปลูกพืชหมุนเวียน พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การสร้างคันดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๙) กลุ่มชุดดินที่ ๖๒

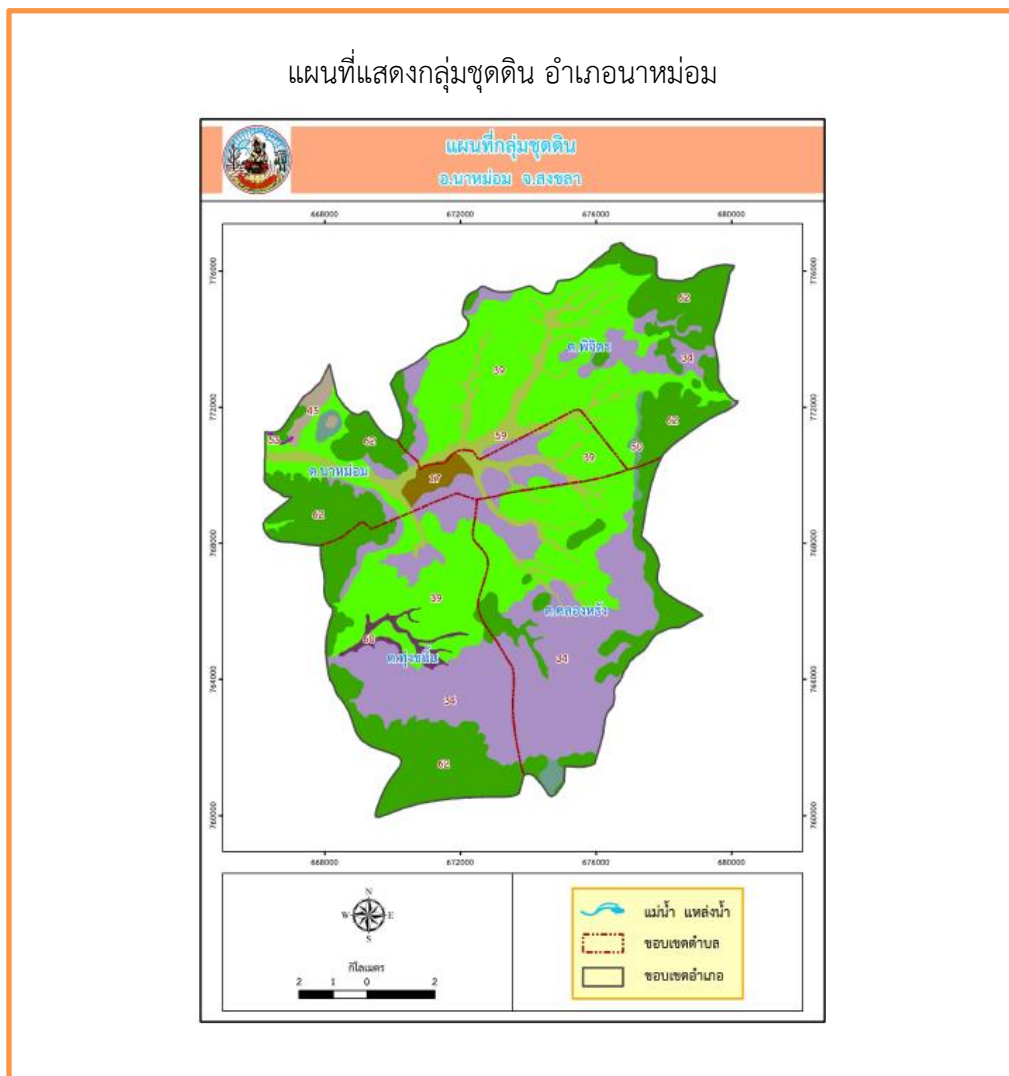
ชุดดิน : พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC : slope complex)

ลักษณะเด่น : พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ พื้นที่บริเวณนี้ยังไม่มีการศึกษาสำรวจและจำแนกดิน เนื่องจากสภาพพื้นที่มีความลาดชันสูง ซึ่งถือว่ายากต่อการจัดการดูแลรักษาสำหรับการเกษตร

ปัญหา : มีความลาดชันสูงมาก ในพื้นที่ทำการเกษตรจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินอย่างรุนแรง ขาดแคลนน้ำและบางพื้นที่อาจพบชั้นหินพื้นหรือเศษหินกระจัดกระจายอยู่บริเวณหน้าดิน

แนวทางการจัดการ : ควรปลอยไว้ให้เป็นป่าตามธรรมชาติ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า แหล่งต้นน้ำลำธาร ในกรณีที่ต้องนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำเป็นต้องมีการศึกษาดินก่อน เพื่อให้ทราบถึงความ

เหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืช โดยมีการใช้ประโยชน์ที่ดินในเชิงอนุรักษ์หรือวนเกษตร ในบริเวณพื้นที่ที่เป็น ดินลึกและสามารถพัฒนาแหล่งน้ำได้ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน ทำแนวรั้วหญ้าแฝกและชุด หลุมปลูกเฉพาะต้น โดยไม่มีการทำลายไม้พื้นล่าง สำหรับในพื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพทางการเกษตร ควรรักษาไว้ให้เป็น สวนป่า สร้างสวนป่าหรือใช้ปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว



ภาพที่ ๔ แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๕๘)

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

๓.๑ ฤดูกาล

อำเภอนาหม่อมตั้งอยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุมเมืองร้อน มีลมมรสุมพัดผ่านประจำปี คือลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงกลางเดือนมกราคม และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม จากอิทธิพลของลมมรสุมดังกล่าว ส่งผลให้มีฤดูกาลเพียง ๒ ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนกรกฎาคม ซึ่งจะเป็นช่วงที่ว่างของลมมรสุม จะเริ่มตั้งแต่หลังจากหมดมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว อากาศจะเริ่มร้อนและอากาศจะมีอุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน แต่อากาศจะไม่ร้อนมากนักเนื่องจากตั้งอยู่ใกล้ทะเล

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงเดือนมกราคม จังหวัดสงขลาจะมีฝนตกทั้งในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แต่ในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะมีฝนตกชุกมากกว่าเนื่องจากพัดผ่านอ่าวไทย ส่วนมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จะถูกเทือกเขาบรรทัดปิดกั้นทำให้ฝนตกน้อยลง

๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

จังหวัดสงขลา มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี ๒๕๒๔-๒๕๕๓ โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๑,๙๙๔.๙ มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนพฤศจิกายนของทุกปี มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ โดยมีปริมาณ ๓๗.๐ มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือนพฤศจิกายน โดยมีปริมาณ ๓๙๐.๖ มิลลิเมตร โดยสามารถสรุปได้ดังนี้ ดังนี้

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลฤดูกาล

ฤดูกาล	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูร้อน	/	/	/	/								
ฤดูฝน				/	/	/	/	/	/	/	/	/

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี

ปี	ปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี (มม.)	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	เดือนที่ฝนสูงสุด	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๔	๑,๙๐๘	๑๕๙	๑๖๐	พ.ย.	๓๐.๑	๒๓.๘	๒๗.๐
๒๕๖๕	๑,๙๖๗	๑๖๔	๑๖๕	พ.ย.	๓๐.๑	๒๓.๘	๒๗.๐
๒๕๖๖	๑,๘๙๐	๑๕๗	๑๕๘	พ.ย.	๓๐.๑	๒๓.๘	๒๗.๐
๒๕๖๗	๑,๐๒๐	๑๖๘	๑๗๐	พ.ย.	๓๐.๑	๒๓.๘	๒๗.๐
๒๕๖๘	๑,๙๕๐	๑๖๓	๑๖๔	พ.ย.	๓๐.๑	๒๓.๘	๒๗.๐

ที่มา : ข้อมูลสถิติภูมิอากาศในพื้นที่, พ.ศ.๒๕๖๔-๒๕๖๘

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอนาหม่อม มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางในการเชื่อมต่อขนส่ง ผลผลิตทางการเกษตร ดังนี้

ทางหลวงแผ่นดิน สาย ๔๓ ถนนลาดยาง ถนน คสล. และถนนลูกรัง

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ทางรถไฟ มีสถานีรถไฟ จำนวน ๑ สถานี คือ สถานีรถไฟนาม่วง

ทางรถยนต์ สามารถเดินทางได้สะดวก คือ ทางหลวงแผ่นดิน สาย ๔ ถนนลาดยาง

สถานีขนส่งผู้โดยสาร จำนวน - สถานี (ถ้ามี) มีสายเดินรถประจำทางระหว่างอำเภอ/จังหวัด ได้แก่ รถตู้หลายสายที่ผ่านอำเภอนาหม่อม และมีรถยนต์ สองแถวหาดใหญ่ – ทุ่งซ้อ ให้บริการรับส่งผู้โดยสารทุกวัน อำเภอนาหม่อม

ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้

- ทางหลวงหมายเลข ๔ เส้นทางระหว่างจังหวัดสงขลาถึงกรุงเทพฯ ระยะทางเลียบบึงตะวันตกประมาณ ๑,๓๐๐ กิโลเมตร สายเลียบบึงตะวันออกประมาณ ๑,๑๒๕ กิโลเมตร และประมาณ ๗๒๕ กิโลเมตรทางทะเล กิโลเมตร

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ (เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง)

อำเภอนาหม่อมมีแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดเล็กกระจายอยู่ในพื้นที่แต่ละตำบล โดยมีลักษณะเป็นห้วย ลำธาร แม่น้ำ ลำคลอง มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ๑ สาย ได้แก่ คลองหะ ซึ่งไหลผ่านตำบลนาหม่อม ตำบลคลองหรีง และตำบลทุ่งขมิ้น นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ คลองทุ่งไทรราษฎร์ คลองหรีง คลองแม่เปี้ยะ คลองยานัด คลองตันเทียม คลองนาเกา คลองปลักโก คลองสายใน คลองสายนอก และคลองสวนมดคัน ฯลฯ ๑.๕.๒ โครงการชลประทาน

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๑) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ที่	ชื่ออ่าง/ประตูระบายน้ำ	ตำบล	ความจุที่ระดับน้ำสูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุที่ระดับน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
๑	อ่างเก็บน้ำพุทฺธิควาย	นาหม่อม	๑.๕๐๐	๑.๐๐๐	๑๘๗

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอนาหม่อม, พ.ศ.๒๕๖๘

๒) โครงการชลประทานขนาดเล็ก

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก

ที่	ตำบล	โครงการ						รวมปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	รวมพื้นที่ได้รับประโยชน์ (ไร่)
		อ่างเก็บน้ำ	ท่อระบายน้ำ	ฝาย	ระบบส่งน้ำ	สถานีสูบน้ำ	รวม		
๑	อ่างเก็บน้ำบ้านนาทองสุก	/					๑	๐.๘	๓๐๐

ที่มา : กรมชลประทาน, พ.ศ.๒๕๖๕

๓) แหล่งน้ำอื่น ๆ

(๑) สระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจั่ว ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร)

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ที่	ตำบล	ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๘		รวม	
		ราย	บ่อ	ราย	บ่อ	ราย	บ่อ
๑	พิจิตร	๓	๕	๒	๒	๕	๗
๒	ทุ่งขมิ้น	๕	๕	๑	๑	๖	๖

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๕

(๒) บ่อบาดาล

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลบ่อบาดาล

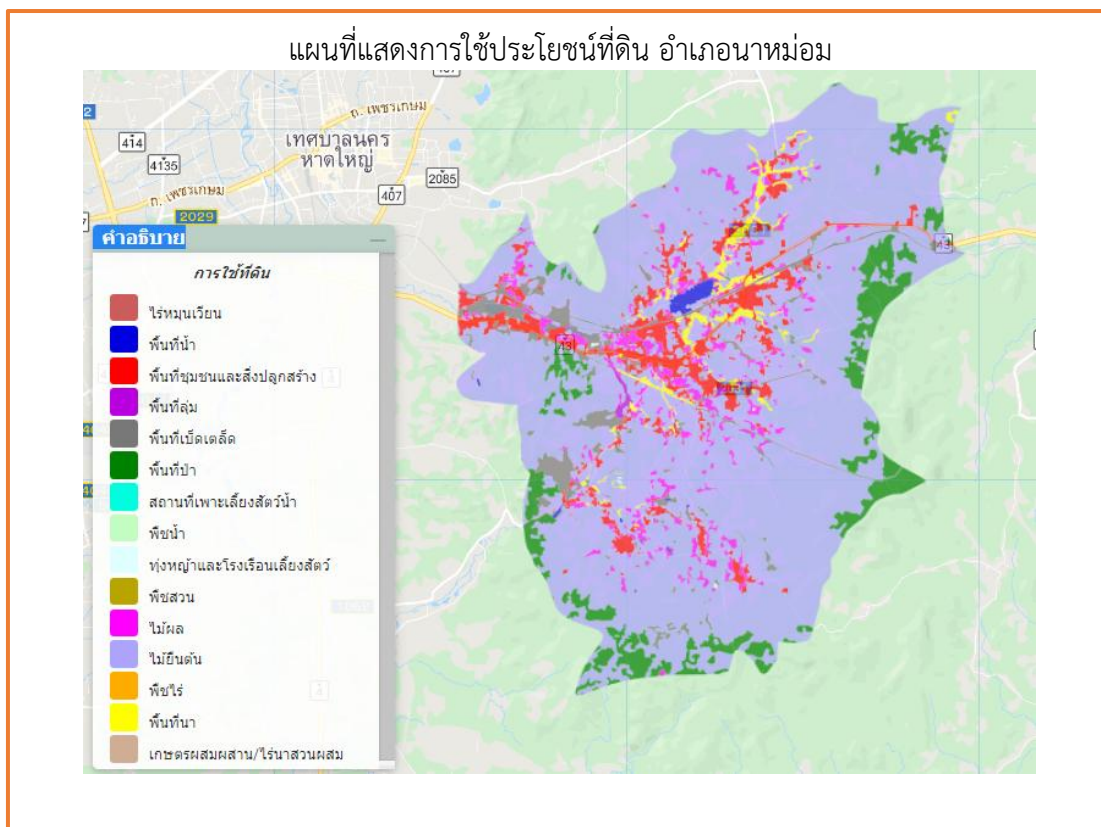
ที่	ตำบล	ด้านการเกษตร (บ่อ)	ด้านอุปโภค - บริโภค (บ่อ)	รวม (บ่อ)
๑	พิจิตร	๑๐	๘	๑๘
๒	ทุ่งขมิ้น	๘	๖	๑๔

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรน้ำ, พ.ศ.๒๕๖๕

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๖,๕๗๒.๔๒	๗.๔๒
พืชไร่		
ไม้ยืนต้น	๖๕,๓๔๕.๔๘	๗๓.๗๘
ไม้ผล	๓,๖๓๐.๕๘	๔.๐๙
พืชสวน		
พื้นที่นา	๑,๗๗๖.๓๔	๒
พืชน้ำ		
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ		
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๒๕.๑	๐.๐๒
พื้นที่ลุ่ม	๑๘๓.๗๑	๐.๒
พื้นที่น้ำ	๔๓๘.๗๕	๐.๔๙
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๖,๔๐๐.๙๒	๗.๒๒
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๔,๑๘๗.๓๒	๔.๗๒



ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๗)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ประชากรอำเภอนาหม่อม ประชากรมีอาชีพหลักคือ เกษตรกร มีพื้นที่การเกษตรจำนวน ๓๙,๖๒๖ ไร่ (ร้อยละ ๔๔.๗๔ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่ในเขตชลประทานร้อยละ -

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลด้านพืช

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							รวมพื้นที่การเกษตรทั้งหมด (ไร่)
		ข้าว (ไร่)	อ้อย โรงงาน (ไร่)	มันสำปะหลัง (ไร่)	ยางพารา (ไร่)	ไม้ผล (ไร่)	พืชผัก (ไร่)	พืชอื่นๆ (ไร่)	
นาหม่อม	๑๔,๗๗๒	-	-	-	๔,๔๕๓	๔๙๗	๓๖๙	๑,๑๑๙	๖,๔๓๘
ทุ่งขมิ้น	๒๖,๗๗๓	-	-	-	๖,๘๓๙	๒๒๑	๒๙	๓,๓๗๘	๑๐,๔๖๗
พิจิตร	๒๔,๓๓๔	๑๑,๒๕	-	-	๑๐,๖๐๙	๕๙๗	๒๕	๔๖๕	๑๑,๗๐๗.๒๕
คลองหรีง	๒๒,๖๙๑	-	-	-	๙,๗๔๒	๔๐๓	๑๑๕	๗๖๑	๑๑,๐๒๑
พื้นที่รวม	๘๘,๕๗๐	๑๑,๒๕	-	-	๓๑,๖๔๓	๑,๗๑๘	๕๓๘	๕,๗๒๓	๓๙,๖๓๗.๒๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาหม่อม, ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกร ผู้เลี้ยงสัตว์ รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
นาหม่อม	๒๙๔	๕๖๑	๐	๐	๐	๑๑,๐๑๘	๑๓๐	๕๙	๑๓
ทุ่งขมิ้น	๓๕๕	๘๓๘	๐	๑	๖๐๓	๕๔,๘๒๗	๒๒๔	๔	๐
พิจิตร	๒๔๑	๕๐๒	๐	๐	๒๒๒	๔,๘๔๙	๓๗๐	๓๐	๐
คลองหรีง	๒๔๖	๓๖๐	๐	๐	๘๑	๒๒,๙๐๖	๘๐	๐	๐
รวมทั้งหมด	๑,๑๓๖	๒,๒๖๑	๐	๑	๙๐๖	๙๓,๖๐๐	๘๐๔	๙๓	๑๓

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอนาหม่อม, พ.ศ.๒๕๖๙

- โรงงานผลิตอาหารสัตว์.....แห่ง คือ.....

ชื่อโรงงาน.....ที่ตั้ง.....

- โรงงานฆ่าสัตว์ปีกมาตรฐาน.....แห่ง คือ.....

ชื่อโรงงาน.....ที่ตั้ง.....

- ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่ ๔ จำนวน คือ

ชื่อฟาร์ม บริษัทนาหม่อมฟาร์ม จำกัด ที่ตั้ง ๔๖/๑ หมู่ที่ ๖ ตำบลคลองหรีง อำเภอนาหม่อม

ชื่อฟาร์ม พรพิสัย ไทยกุล ที่ตั้ง ๕๗/๑ หมู่ที่ ๖ ตำบลทุ่งขมิ้น อำเภอนาหม่อม

ชื่อฟาร์ม ณัฐพงศ์ ฐิติพรวนิช ที่ตั้ง ๕๐/๒๒ หมู่ที่ ๔ ตำบลนาหม่อม อำเภอนาหม่อม

ชื่อฟาร์ม สุทัศน์ บุญช่วย ที่ตั้ง ๖๐ หมู่ที่ ๔ ตำบลทุ่งขมิ้น อำเภอนาหม่อม

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกร รวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำอื่น ๆ
นาหม่อม	๑๙	-	-	-	๑๕	๑	๓
ทุ่งขมิ้น	๒๖	-	-	-	๒๒	-	๔
พิจิตร	๑๓	-	-	-	๑๒	-	๑
คลองหรีง	๑๖	-	-	-	๑๕	-	๑
รวมทั้งหมด	๗๔	-	-	-	๖๔	๑	๙

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอ....., พ.ศ.

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ว่า ไม่มี)

ไม่มี

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครั้วเรือนและประชากร

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนครั้วเรือน และประชากร

ที่	ตำบล	ครั้วเรือน ทั้งหมด	ครั้วเรือน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	นาหม่อม	๔,๒๘๓	๑,๒๗๐	๔,๐๑๑	๔,๓๘๓	๘,๒๗๓
๒	ทุ่งขมิ้น	๑,๖๒๑	๗๓๙	๒,๒๗๐	๒,๔๐๘	๔,๖๖๕
๓	พิจิตร	๒,๒๓๔	๖๖๗	๒,๗๒๓	๒,๘๗๗	๕,๖๐๖
๔	คลองหรีง	๑,๕๖๐	๗๐๖	๒,๐๘๓	๒,๒๗๗	๔,๔๒๐
รวม		๙,๖๙๘	๓,๓๘๒	๑๑,๐๖๗	๑๑,๘๙๗	๒๒,๙๖๔

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอเมืองนาหม่อม,พ.ศ.๒๕๖๖

๒) หัวหน้าครั้วเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนหัวหน้าครั้วเรือนจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครั้วเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๙๘๔.๐๐	๒๖.๗๕
๕๖ – ๖๕ ปี	๑,๑๐๘.๐๐	๓๐.๑๒
๔๖ – ๕๕ ปี	๑,๐๒๒.๐๐	๒๗.๗๘
๓๖ – ๔๕ ปี	๔๕๕.๐๐	๑๒.๓๗
๒๖ – ๓๕ ปี	๑๐๑.๐๐	๒.๗๕
๑๘ – ๒๕ ปี	๙.๐๐	๐.๒๔
รวม	๓,๖๗๙.๐๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๖

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครั้วเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๓,๐๓๓.๐๐	๘๒.๔๔
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๖๔๖.๐๐	๑๗.๕๖
รวม	๓,๖๗๙	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองนาหม่อม, พ.ศ. ๒๕๖๘

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๒,๘๒๘	๙๑.๔๐
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๒๕๓	๘.๑๘
เช่า	๑๓	๐.๔๒
รวม	๓,๐๙๔	๑๐๐

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๖

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของตนเอง)

ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๒,๓๑๖	๐	๑๗๐	๑,๒๐๐	๒,๙๗๑

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๖

๖) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

รายได้รวมเฉลี่ยของครัวเรือนเกษตรกร อยู่ที่ประมาณ ๔๖๑,๖๙๐ บาท/ครัวเรือน/ปี ซึ่งรวมทั้งรายได้จากการเกษตรและนอกเกษตร.

- รายได้ทางการเกษตรประมาณ ๒๓๖,๕๒๖ บาท/ครัวเรือน/ปี
- รายได้นอกการเกษตรประมาณ ๒๒๕,๑๖๔ บาท/ครัวเรือน/ปี

รายจ่ายเงินสดเฉลี่ยของครัวเรือนเกษตรกร อยู่ที่ประมาณ ๓๔๙,๖๕๑ บาท/ครัวเรือน/ปี ซึ่งรวมค่าใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีวิต และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและครอบครัว

๗) สิ้นเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร -

๘) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

นับถือศาสนาพุทธร้อยละ ๙๕ นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ ๕

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

ประเพณีชักพระเดือนห้า อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

ชักพระเดือนห้า เป็นประเพณีสำคัญของชาวพุทธในพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งจัดขึ้นในช่วงเดือน ๕ (เดือนเมษายน) เพื่อสืบสานพระพุทธศาสนาและความสามัคคีของชุมชน สำหรับพื้นที่อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา ประเพณีนี้ถือเป็นงานบุญใหญ่ประจำปีที่ประชาชนให้ความสำคัญและร่วมแรงร่วมใจกันอย่างพร้อมเพรียง

ประเพณีชักพระมีรากฐานจากความเชื่อเรื่องการอัญเชิญพระพุทธรูปขึ้นประดิษฐานบนเรือพระแล้วช่วยกัน “ชัก” หรือ “ลาก” ไปตามเส้นทางในชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้สักการะบูชา เสริมสิริมงคลแก่ชีวิตและครอบครัว เป็นการแสดงออกถึงความศรัทธาในพระพุทธศาสนา และเป็นการรวมพลังของคนในท้องถิ่น

๑.๒ องค์การและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริม		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม ม	สมาชิก (ราย)
นาหม่อม	๑	๒๐	๐	๐	๑	๓๐	๔	๘๕	๑	๑๔,๓๙๐	๑	๓๓
พิจิตร	๒	๔๐	๑	๑๕	๐	๐	๔	๘๐	๑	๑๔๒	๑	๑๕
ทุ่งขมิ้น	๐	๐	๔	๗๔	๑	๓๐	๔	๘๐	๑	๒๑๖	๑	๒๑๕
คลองหรีง	๐	๐	๓	๔๒	๐	๐	๔	๗๕	๐	๐	๒	๔๕
รวม	๓	๖๐	๘	๑๓๑	๒	๖๐	๑๖	๓๒๐	๑	๑๔,๗๔๘	๕	๓๐๘

ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ๒๕๖๔

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๒๘
เครื่องดื่ม	๒
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๖
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๗
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๒๒
รวม	๖๕

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอพานาหม่อม, ๒๕๖๗

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก (ราย)
	หมู่ที่	ตำบล	
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มซื้อ-ขายน้ำยางสดบ้านควนจง	๔	นาหม่อม	๑๖
วิสาหกิจชุมชนมะพร้าว เพือกหอม	๔	นาหม่อม	๑๒
วิสาหกิจชุมชนสมุนไพร ๑๐๘	๕	นาหม่อม	๙
วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรหอมทอง	๕	นาหม่อม	๙
วิสาหกิจชุมชนบ้านเหนือ	๖	นาหม่อม	๑๒
วิสาหกิจชุมชนพืชสมุนไพรออร์แกนิก	๗	นาหม่อม	๘
วิสาหกิจชุมชนตำนานไพร	๑๐	นาหม่อม	๘
วิสาหกิจชุมชนรักษ์สมุนไพรตำบลพิจิตร	๓	พิจิตร	๑๓

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก (ราย)
	หมู่	ตำบล	
วิสาหกิจชุมชนเลี้ยงโคบ้านโคกพยอม	๓	พิจิตร	๘
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านทุ่งนาหวาน	๕	พิจิตร	๙
วิสาหกิจชุมชนทุ่งนาหวานสมุนไพร	๕	พิจิตร	๑๐
วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านคลองบัว	๖	พิจิตร	๑๕
วิสาหกิจชุมชนการเลี้ยงโคขุนอำเภอนาหม่อม	๖	พิจิตร	๑๑
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปุ๋ยชีวภาพตำบลทุ่งขมิ้น	๒	ทุ่งขมิ้น	๒๐
วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านลานไทร	๒	ทุ่งขมิ้น	๑๐
วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านทุ่งโพธิ์	๓	ทุ่งขมิ้น	๑๐
วิสาหกิจชุมชนย่านาง น้ำดื่มสุขภาพบ้านนาทองสุข	๔	ทุ่งขมิ้น	๑๓
วิสาหกิจชุมชนทุ่งขมิ้นสมุนไพร	๔	ทุ่งขมิ้น	๘
วิสาหกิจชุมชนแปรรูปกล้วยแม่บ้านเกษตรกรบ้านคลองหรั่ง	๑	คลองหรั่ง	๑๕
วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรแม่เปี้ยะสามัคคี	๒	คลองหรั่ง	๑๑
วิสาหกิจชุมชนนาหม่อมสมุนไพร	๓	คลองหรั่ง	๗
วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านแซะ	๔	คลองหรั่ง	๑๓
วิสาหกิจชุมชนรักษะผึ้งโพรงและชันโรงอำเภอนาหม่อม	๕	คลองหรั่ง	๑๗
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ผึ้งโพรงอำเภอนาหม่อม	๖	คลองหรั่ง	๔๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาหม่อม ,พ.ศ.๒๕๖๗

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก (ราย)
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนาทองสุข	๔	ทุ่งขมิ้น	๑๕
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านคลองบัวตก	๖	พิจิตร	๗
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรลานไทร	๒	ทุ่งขมิ้น	๒๔
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทุ่งโพธิ์	๓	ทุ่งขมิ้น	๑๕
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านคลองหรั่ง	๑	คลองหรั่ง	๑๔

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก (ราย)
	หมู่	ตำบล	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรบ้านแม่เปี้ยะสามัคคี	๒	คลองหรีง	๑๕
กลุ่มทำนา	๑	พิจิตร	๑๔
กลุ่มทำปุ๋ย	๑	พิจิตร	๑๐
กลุ่มผสมปุ๋ยใช้เองในสวนยาง	๔	นาหม่อม	๒๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเกาะหม่อม ,พ.ศ.๒๕๖๗

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก (ราย)
	หมู่ที่	ตำบล	
สหกรณ์การเกษตรอำเภอเกาะหม่อม	๕	นาหม่อม	๔,๙๔๕
สหกรณ์กองทุนสวนยางพิจิตร	๖	พิจิตร	๑๗๖
สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทุ่งโพธิ์	๖	ทุ่งขมิ้น	๒๒๙
สหกรณ์ผู้ผลิตและผู้ใส่ปุ๋ยอินทรีย์อำเภอเกาะหม่อม	๒	ทุ่งขมิ้น	๑๑๑

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสงขลา, ๒๕๖๔

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏูป	
นาหม่อม	๐	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๐	
พิจิตร	๐	๕	๑	๑	๑	๑	๐	๐	
ทุ่งขมิ้น	๐	๕	๐	๐	๑	๑	๐	๐	
คลองหรีง	๑	๗	๐	๐	๑	๐	๐	๐	
รวม	๑	๒๔	๒	๒	๔	๒	๐	๐	

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๔

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
นาหม่อม	๐	๐	๐	๒	๙	๑๐	๑	๐	๐
พิจิตร	๐	๐	๐	๑	๕	๖	๐	๐	๐
ทุ่งขมิ้น	๑	๔	๐	๐	๖	๗	๐	๐	๐
คลองหรี	๑	๓	๐	๐	๕	๖	๑	๑	๐
รวม	๒	๗	๐	๓	๒๕	๒๙	๒	๑	๐

หมายเหตุ : อาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, ๒๕๖๗

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอ นาหม่อมมีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน จำนวน ๑ คน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน

ตำบล	จำนวน (ราย)	องค์ความรู้ด้าน
คลองหรี	๑	เศรษฐกิจพอเพียง (เกษตรผสมผสาน)
รวม	๑	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอ นาหม่อม, ๒๕๖๗

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่	ชื่อศูนย์ (ลำดับที่ ๑ ศูนย์หลัก ลำดับถัดไป ศูนย์เครือข่าย)	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๑	เกษตรผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน	๒	นาหม่อม
๒	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน	เศรษฐกิจพอเพียง	๔	นาหม่อม
๓	เกษตรผสมผสาน	เศรษฐกิจพอเพียง	๔	นาหม่อม
๔	เกษตรผสมผสาน	การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	๔	นาหม่อม
๕	สหกรณ์การเกษตรนาหม่อม จำกัด	เกษตรผสมผสาน	๕	นาหม่อม
๖	สวนสละตาหวาง	การจัดการดินและปุ๋ย	๕	นาหม่อม
๗	เกษตรผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน	๖	นาหม่อม

ที่	ชื่อศูนย์ (ลำดับที่ ๑ ศูนย์หลัก ลำดับถัดไป ศูนย์เครือข่าย)	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๘	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน	การเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ	๑	พิจิตร
๙	เกษตรทฤษฎีใหม่	การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	๔	พิจิตร
๑๐	เกษตรทฤษฎีใหม่	เกษตรผสมผสาน	๔	พิจิตร
๑๑	วสช.กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านทุ่งนาหวาน	เศรษฐกิจพอเพียง	๕	พิจิตร
๑๒	เศรษฐกิจพอเพียง	เกษตรผสมผสาน	๖	พิจิตร
๑๓	วสช.กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านลานไทร	เศรษฐกิจพอเพียง	๒	ทุ่งขมิ้น
๑๔	เกษตรผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน	๒	ทุ่งขมิ้น
๑๕	เกษตรผสมผสาน	เศรษฐกิจพอเพียง	๒	ทุ่งขมิ้น
๑๖	เศรษฐกิจพอเพียง	เศรษฐกิจพอเพียง	๖	ทุ่งขมิ้น
๑๗	วสช.แปรรูปกล้วยแม่บ้านเกษตรกรบ้านคลองหรั่ง	การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	๑	คลองหรั่ง
๑๘	เกษตรผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน	๒	คลองหรั่ง
๑๙	กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์บ้านแม่เปิยะ	การจัดการดินและปุ๋ย	๒	คลองหรั่ง
๒๐	เกษตรผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน	๒	คลองหรั่ง
๒๑	สวนคุณยาย	การเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ	๓	คลองหรั่ง
๒๒	วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านแซะ	การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	๔	คลองหรั่ง
๒๓	เกษตรผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน	๕	คลองหรั่ง
๒๔	การเพาะเห็ด	เศรษฐกิจพอเพียง	๕	คลองหรั่ง

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาหม่อม, ๒๕๖๗

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๕ กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๘ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

ที่	ตำบล	ชื่อกุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวน พื้นที่ (ไร่)
๑	นาหม่อม	แปลงใหญ่ทุเรียนอำเภอนาหม่อม	ทุเรียน	๔๐	๑๘๔.๐๐
๒	คลองหรั่ง	แปลงใหญ่ผัสดังโพรงอำเภอนาหม่อม	น้ำผึ้ง	๔๐	๑๔๙.๕๐
๓	นาหม่อม	แปลงใหญ่ยางพาราบ้านควนจง	ยางพารา	๔๗	๔๙๒.๐๐
๔	ทุ่งขมิ้น	แปลงใหญ่สหกรณ์ยางพาราบ้านทุ่งโพธิ์	ยางพารา	๓๒	๓๔๓.๑๔
๕	พิจิตร	แปลงใหญ่ยางพาราบ้านจิตร์	ยางพารา	๓๙	๒๙๐.๑๔

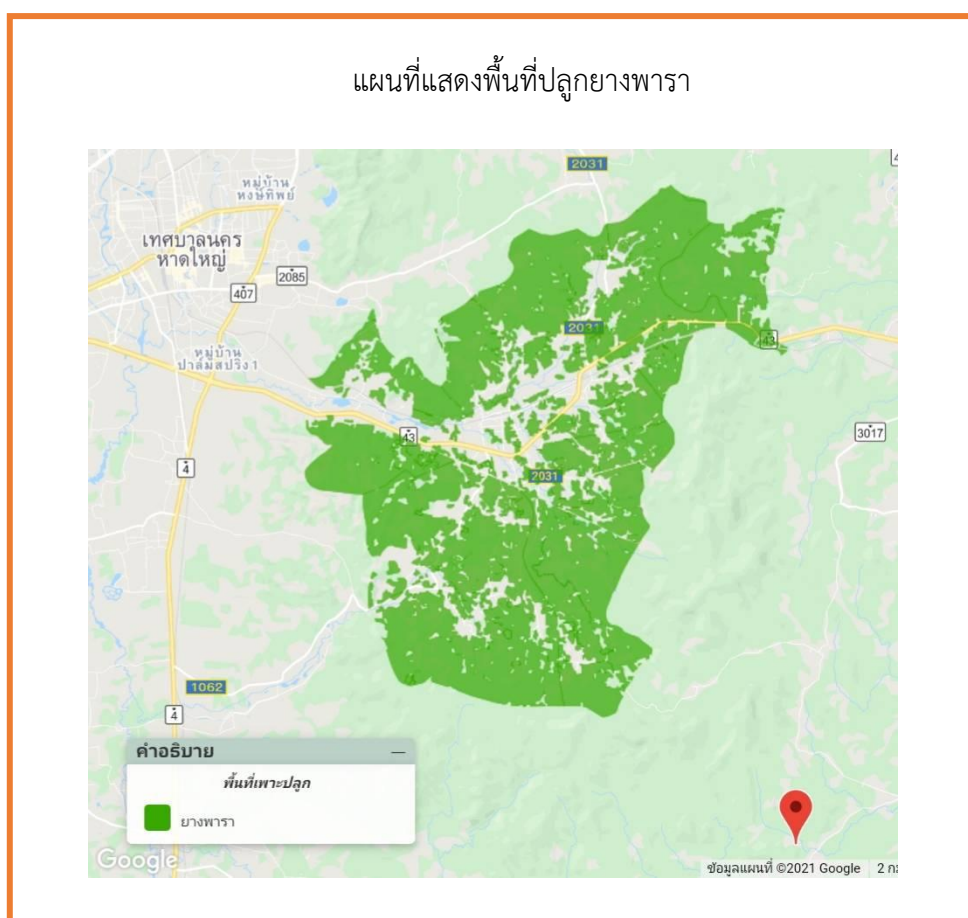
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาหม่อม, ๒๕๖๗

๒) พื้นที่ปลูกยางพารา

ตารางที่ ๓๐ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตยางพารา

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ตำบลนาหม่อม	๗๐๔	๕,๒๕๓	๕,๑๓๕	๑,๐๒๗	๐.๒
ตำบลพิจิตร	๘๘๙	๙,๘๒๔	๙,๖๑๖	๑,๙๒๓	๐.๒
ตำบลทุ่งขมิ้น	๘๑๓	๑๐,๔๐๒	๑๐,๐๒๐	๒,๐๐๔	๐.๒
ตำบลคลองหรีง	๙๖๗	๑๐,๒๓๑	๙,๗๙๕	๑,๙๕๙	๐.๒
รวม	๒,๙๐๕	๓๕,๗๑๑	๓๔,๕๖๘	๖,๙๑๓	๐.๒

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๕



ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา (พื้นที่ปลูกจริง)
(ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๕)

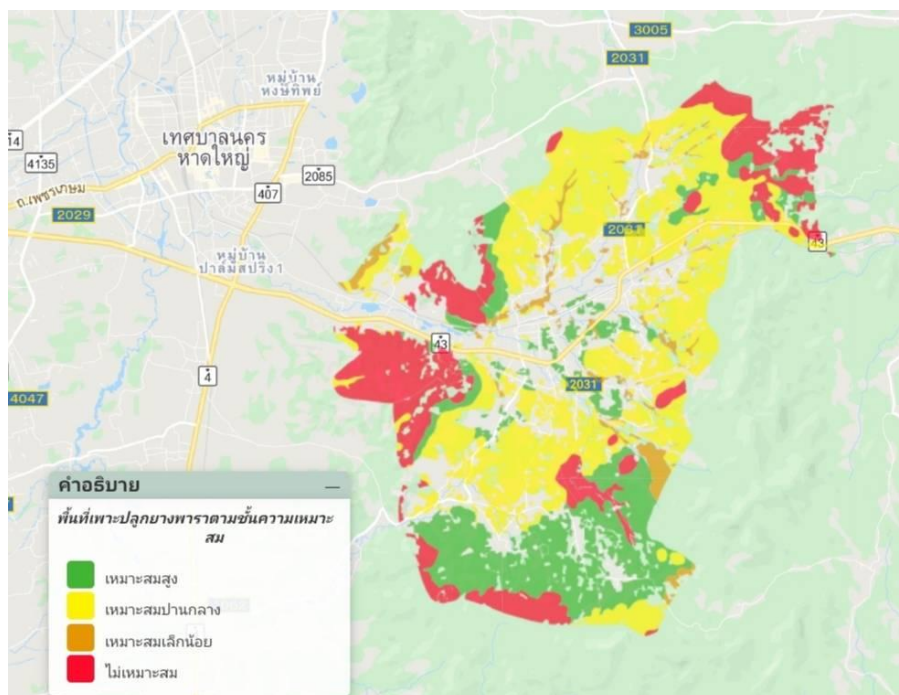
(๓) พื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๑ แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอหนองม่อม	๑๑,๙๐๑.๐๗	๒๔,๐๘๕.๖	๒,๑๐๗.๑๑	๑๑,๕๕๗.๑๔	๔๙,๖๕๐.๙๒
ตำบลนาหม่อม	๘๘๘.๙	๒,๒๗๒.๗	๕๗๐.๖๔	๓,๘๑๘.๘๙	๗,๕๖๑.๑๓
ตำบลพิจิตร	๑,๖๐๓.๘๙	๑๑,๖๗๒.๕	๖๐๖.๐๑	๓,๘๐๔.๕๙	๑๗,๖๘๖.๙๙
ตำบลทุ่งขมิ้น	๕,๗๗๖.๓๓	๕,๓๒๗.๙๘	๓๑.๔๘	๒,๘๒๕.๗๕	๑๓,๙๖๑.๕๔
ตำบลคลองหรีง	๓,๖๒๑.๙๕	๔,๘๑๒.๔๒	๘๘๘.๘๘	๑,๑๐๗.๙๑	๑๐,๔๔๑.๒๖

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๑

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอหนองม่อม



ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๕)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

๑) การใช้พันธุ์ดี เกษตรกรชาวสวนยางพาราอำเภอหนองม่อมมีการใช้พันธุ์ยางพาราพันธุ์ส่งเสริม เช่น RRIM ๖๐๐ , PB ๒๔, PR ๒๓๕ , PR ๒๕๑ เป็นต้น ซึ่งให้ผลผลิตตอบแทนค่อนข้างสูง และจำหน่ายในรูปแบบน้ำยางสด

๒) การเตรียมดิน เกษตรกรมีการเตรียมพื้นที่ปลูกยางพาราด้วยการไถอย่างเก่า ขุด/เผาตอเก่า และไถพรวน โดยจะเริ่มไถในช่วงฤดูแล้ง

๓) การปลูก เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปลูกยางระยะปลูก ๓x๗ เมตร ได้จำนวนต้นยาง ๗๖ ต้นต่อไร่ วางแนวปลูกพร้อมปักไม้ชะมบ ขุดหลุมขนาด กว้างxยาวxลึก = ๕๐x๕๐x๕๐ เซนติเมตร มักมีการรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหินฟอสเฟต (๐-๓-๐) และปุ๋ยอินทรีย์ มีการปลูกด้วยต้นยางชำถุงหรือต้นติดตาในถุง และมักปลูกต้นฤดูฝน

๔) ระบบการให้น้ำ อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก

๕) การดูแลรักษา พื้นที่ปลูกยางพาราส่วนใหญ่เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เนื่องจากเป็นพื้นที่ปลูกยางเดิม และเป็นสวนขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนให้การปลูกแทน จึงมักมีการใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำของการยางแห่งประเทศไทย เกษตรกรมีการกำจัดวัชพืชในสวนยางพารา โดยส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๐ ใช้เครื่องตัดหญ้ารองลงมา คือ ใช้สารเคมีฉีดพ่น และส่วนใหญ่ใช้แรงงานในครัวเรือน

๖) การใส่ปุ๋ย เกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ ร้อยละ ๗๐ และมีการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างเดียว ร้อยละ ๓๐ ปีละ ๑-๒ ครั้ง มีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์หรือน้ำหมัก เพื่อใช้ในสวนยางพาราของตน เป็นการลดต้นทุนการผลิต

๗) การเก็บเกี่ยว เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ระบบกรีต ๓ วัน เว้น ๑ วัน และส่วนใหญ่มีการหยุดกรีตยางในช่วงที่ยางผลัดใบ ประมาณเดือน มีนาคม - เมษายน เพื่อให้ต้นยางพาราได้มีเวลาพักในการสร้างน้ำยางใหม่ ส่งผลให้ผลิตน้ำยางได้อย่างเต็มที่ ไม่สิ้นเปลืองหน้ากรีต และการกรีตยางในช่วงฤดูยางผลัดใบอาจส่งผลให้ต้นยางได้รับความเสียหายและอ่อนแอต่อโรคได้

เกษตรกรร้อยละ ๑๐๐ ในพื้นที่อำเภอนาหม่อมจำหน่ายผลผลิตในรูปของน้ำยางสด เนื่องจากมีความสะดวก มีแหล่งรับซื้อในพื้นที่จำนวนมาก และส่วนใหญ่เกษตรกรจะได้รับเงินค่าน้ำยางในวันที่จำหน่ายหรือวันถัดไป นอกจากนี้ยังได้มีเวลาว่างในการทำอาชีพรองหรือกิจกรรมอื่นเพิ่มเติม เช่น การดูแลจัดการสวนยางพารา รวมถึงการมีเวลาพักผ่อนเพิ่มขึ้น โดยส่วนใหญ่จะนำไปจำหน่ายเองหรือให้ผู้รับจ้างกรีตนำไปจำหน่าย

๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว -

๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู มีการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาในการป้องกันควบคุมโรครากของยางพารา

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอนาหม่อม มีการปลูกยางพารา ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ยางพารา	←-----→ ▽				←-----→ △							

สัญลักษณ์

←-----→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←-----→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๓๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกยางพาราในอำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาหม่อม, ๒๕๖๕)

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

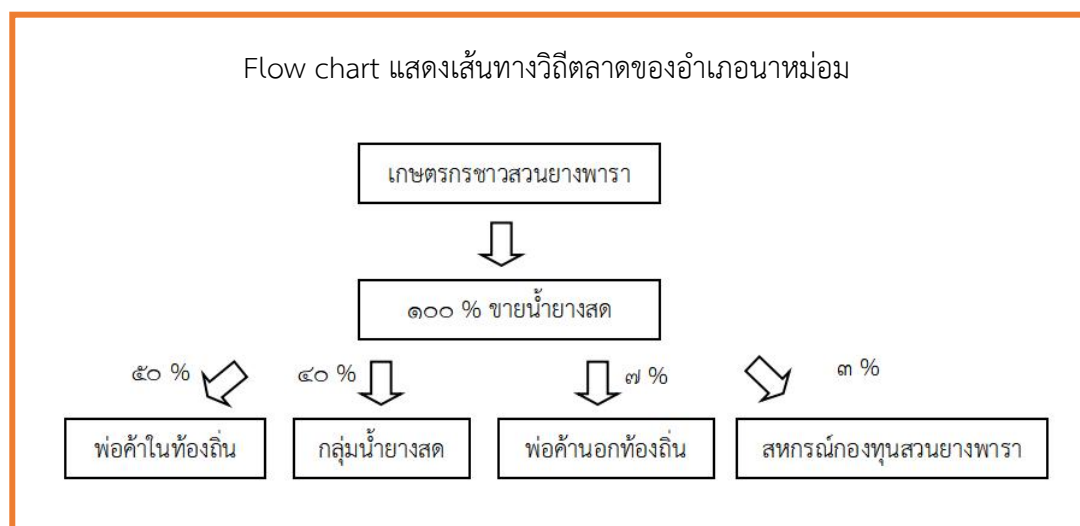
ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตยางพารา ปี ๒๕๖๕

รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ	
			เปิดกรีดแล้ว	ยังไม่เปิดกรีด		
๑. ค่าต้นพันธุ์ยางพารา			๑,๘๗๕	๐		
๒. ค่าปุ๋ย			๑,๐๐๐	๑,๐๐๐		
๓. ค่ากำจัดวัชพืช (๒ ครั้งๆละ ๓๐๐ บาท)			๖๐๐	๖๐๐		
๔. ค่าไถเตรียมดิน			๗๐๐	๐		
๕. ค่าแรงปลูก			๒,๒๕๐	๐		
๖. ค่าแรงใส่ปุ๋ย			๐	๒๐๐		
๗. ค่ามีดกรีดยาง			๐	๓๐๐		
๘. ค่าน้ำมันตัดหญ้า			๐	๒๐		
๙. ค่าอุปกรณ์เก็บน้ำยาง			๐	๑,๕๐๐		
๑๐. ค่าแรงกรีดและเก็บน้ำยาง			๐	๖,๐๐๐		
รวม			๖,๔๒๕	๙,๖๒๐		

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอนาหม่อม, ๒๕๖๕)

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาด (เป็นวิธิตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)



ภาพที่ ๑๐ แสดงวิธีการตลาดยางพาราอำเภอ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาหม่อม, ๒๕๖๕)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ รวม - แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๒ ตำบลนาหม่อม จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๔ ตำบลนาหม่อม จำนวน ๒ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๕ ตำบลนาหม่อม จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๖ ตำบลนาหม่อม จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๒ ตำบลทุ่งขมิ้น จำนวน ๖ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๖ ตำบลทุ่งขมิ้น จำนวน ๒ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๑ ตำบลพิจิตร จำนวน ๒ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๒ ตำบลพิจิตร จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๓ ตำบลพิจิตร จำนวน ๓ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๕ ตำบลพิจิตร จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๖ ตำบลพิจิตร จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๑ ตำบลคลองหรีง จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๒ ตำบลคลองหรีง จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๔ ตำบลคลองหรีง จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๕ ตำบลคลองหรีง จำนวน ๓ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๖ ตำบลคลองหรีง จำนวน ๒ แห่ง

มีโรงงาน - รวม - แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ - ตำบล - จำนวน - แห่ง

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน ๓๑,๖๔๓ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๗ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๓ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๑	พิจิตร	ยางพารา	การปลูกพืชร่วมยางพารา
๒	๔	นาหม่อม	ยางพารา	การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
๓	๑	ทุ่งขมิ้น	ยางพารา	การผลิตปุ๋ยอินทรีย์
๔	๖	คลองหรีง	ยางพารา	การปลูกพืชแซมยางพารา
๕	๑	พิจิตร	ยางพารา	การปลูกพืชร่วมยางพารา
๖	๔	นาหม่อม	ยางพารา	การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
๗	๔	นาหม่อม	ยางพารา	การเพาะเห็ดในสวนยางพารา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาหม่อม, ๒๕๖๖)

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๓๔ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๑	วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านแซะ
แปลงใหญ่	๓	- แปลงใหญ่ยางพาราบ้านควนจง - แปลงใหญ่สหกรณ์ยางพาราบ้านทุ่งโพธิ์ - แปลงใหญ่ยางพาราบ้านจิตร
วิสาหกิจชุมชน	๑	วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านแซะ
กลุ่มแม่บ้าน	๑	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแซะ

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๓๕ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้ายางพารา อำเภอนาหม่อม

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	- เกษตรกรผลิตน้ำยางสด - ขายผ่านลานรับซื้อในพื้นที่ - การจัดการสวนตาม ประสบการณ์	ลานรับซื้อรวบรวม คัดเกรด ตาม %DRC กำหนดราคา รับซื้อตามตลาดกลาง	โรงงานผลิตยางแท่ง/ ยางแผ่นเพื่อส่งออก ราคาขึ้นกับตลาดโลก
	ปัญหา Pain point	ราคาผันผวน ต้นทุนปุ๋ยสูง ผลผลิตไม่สม่ำเสมอ ขาด อำนาจต่อรอง	คุณภาพไม่สม่ำเสมอ ความชื้นสูง ถูกหักราคา	พึ่งพาตลาดส่งออกสูง มาตรฐานคุณภาพ เข้มงวด
	แนวทาง/App tech. ที่ จะใช้แก้ปัญหา	ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน บันทึกต้นทุนผ่านแอป รวมกลุ่มแปลงใหญ่	ใช้เครื่องวัด %DRC ดิจิทัล ระบบ QR Traceability บริหารสต็อกออนไลน์	พัฒนามาตรฐาน GAP ระบบควบคุมคุณภาพ ดิจิทัล ขยายตลาดใน ประเทศ
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	กลุ่มเกษตรกรบางส่วนแปรรูป ยางแผ่นรมควัน ใช้เตาแบบ ดั้งเดิม	ผู้รวบรวมรวมสินค้าเพื่อ จำหน่ายต่อโรงงาน/ส่งออก	อุตสาหกรรมผลิตยาง ล้อ ภูมิ และชิ้นส่วน อุตสาหกรรม
	ปัญหา Pain point	สีและคุณภาพไม่สม่ำเสมอ ต้นทุนเชื้อเพลิงสูง	แข่งขันด้านราคา ขาดข้อมูล ตลาดเชิงลึก	มาตรฐานสิ่งแวดล้อม เข้มงวด ความต้องการ ยางสังเคราะห์เพิ่ม
	แนวทาง/App tech. ที่ จะใช้แก้ปัญหา	เตารมควันประหยัดพลังงาน ระบบควบคุมอุณหภูมิ อัตโนมัติ ขอรรับรอง มอก.	ระบบวิเคราะห์แนวโน้ม ราคา ทำสัญญาซื้อขาย ล่วงหน้า	พัฒนายางสีเขียว (Green Rubber) ส่งเสริมคาร์บอนเครดิต
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	วิสาหกิจชุมชนผลิตหมอน/ที่ นอนยางพารา ผลิตตามคำสั่ง ซื้อ	จำหน่ายผ่านตัวแทนและ ออนไลน์	ผู้บริโภคเน้นสินค้าเพื่อ สุขภาพและวัสดุ ธรรมชาติ
	ปัญหา Pain point	ขาดแบรนด์ชัดเจน ต้นทุน	แข่งขันกับสินค้านำเข้าถูก ค่า	ผู้บริโภคไม่มั่นใจ แหล่งที่มาและ

		แม่พิมพ์สูง	ขนส่งสูง	มาตรฐาน
	แนวทาง/App tech. ที่ จะใช้แก้ปัญหา	สร้างแบรนด์ท้องถิ่น ขอ อย./ มอก. ทำการตลาดออนไลน์	ใช้ระบบ Fulfillment ทำ Storytelling สินค้า	ทำ QR Code แสดง แหล่งผลิต รับรอง มาตรฐานคุณภาพ

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๓๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการลดต้นทุนสวนยางด้วยการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานพัฒนาเกษตรกรและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
๓. แนวทางการพัฒนา	การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิต
๔. หลักการและเหตุผล	เกษตรกรส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ยตามความเคยชิน ทำให้ต้นทุนสูงและผลผลิตไม่เต็มศักยภาพ การวิเคราะห์ดินและใส่ปุ๋ยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่จะช่วยลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มผลผลิตได้อย่างเป็นรูปธรรม
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	- เพื่อลดต้นทุนค่าปุ๋ยของเกษตรกร - เพื่อเพิ่มผลผลิตน้ำยางต่อไร่ - เพื่อส่งเสริมการใช้ข้อมูลทางวิชาการในการจัดการสวนยาง
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	- เกษตรกรเข้าร่วมไม่น้อยกว่า ๓๐ ราย - ลดต้นทุนค่าปุ๋ยได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ - ผลผลิตเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐
๗. พื้นที่เป้าหมาย	สวนยางพาราในพื้นที่อำเภอนาหม่อม
๘. กิจกรรมหลัก	- เก็บตัวอย่างดินและวิเคราะห์ดิน - อบรมการแปลผลวิเคราะห์ดิน - สาธิตแปลงต้นแบบ - ติดตามผลหลังใส่ปุ๋ย ๑ ฤดูผลิต
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอนาหม่อม ร่วมกับ อบต. ในพื้นที่
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ปี
๑๑. งบประมาณ	ค่าวิเคราะห์ดิน วัสดุอบรม เอกสาร รวมประมาณ ๕๐,๐๐๐ บาท (ใช้งบ อบต.)
๑๒. ผลผลิต (Output)	- เกษตรกรได้รับความรู้และผลวิเคราะห์ดิน - มีแปลงต้นแบบการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	- เกษตรกรลดต้นทุนได้จริง - ผลผลิตเพิ่มขึ้นอย่างยั่งยืน - เกิดต้นแบบขยายผลในชุมชน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการผลิตและใช้น้ำหมักชีวภาพในสวนยางพารา
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานเกษตรปลอดภัยและลดต้นทุนการผลิต
๓. แนวทางการพัฒนา	การลดต้นทุนและส่งเสริมเกษตรเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
๔. หลักการและเหตุผล	ต้นทุนปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตรมีราคาสูง การทำน้ำหมักชีวภาพจากวัสดุในท้องถิ่น เช่น มูลสัตว์ เศษพืช หรือผลไม้สุก ช่วยลดค่าใช้จ่ายและปรับปรุงดินได้
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	- เพื่อลดต้นทุนปุ๋ยเคมี - เพื่อปรับปรุงบำรุงดินในสวนยาง - เพื่อส่งเสริมการใช้วัสดุในชุมชนให้เกิดประโยชน์
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	- เกษตรกรเข้าร่วมไม่น้อยกว่า ๓๐ ราย - เกษตรกรผลิตน้ำหมักใช้เองได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของผู้เข้าร่วม - ลดค่าใช้จ่ายด้านปุ๋ย/สารเคมีไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕
๗. พื้นที่เป้าหมาย	สวนยางพาราในพื้นที่อำเภอนาหม่อม
๘. กิจกรรมหลัก	- อบรมการทำน้ำหมักชีวภาพ - สาธิตการใช้ในแปลงสวนยาง - ติดตามผลการใช้จริงในพื้นที่
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอนาหม่อม ร่วมกับ อบต. ในพื้นที่
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ปี
๑๑. งบประมาณ	ค่าวัสดุสาธิต/ถังหมัก/เอกสาร รวมประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท (ใช้งบ อบต.)
๑๒. ผลผลิต (Output)	- เกษตรกรสามารถผลิตน้ำหมักชีวภาพใช้เอง - มีแปลงสาธิตในชุมชน
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	- ลดต้นทุนการผลิต - ดินมีความอุดมสมบูรณ์ดีขึ้น - เกษตรกรพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๓๗ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการลดต้นทุน สวนยางด้วยการใส่ ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ ดิน	งบประมาณ สนับสนุน, เจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตร, ชุดเก็บตัวอย่างดิน, ห้องปฏิบัติการ วิเคราะห์ดิน, เกษตรกรเป้าหมาย ๓๐ ราย	๑. สำรวจข้อมูลต้นทุน ๒. เก็บและวิเคราะห์ดิน ๓. อบรมการแปลงผล ๔. สาธิตแปลงต้นแบบ ๕. ติดตามประเมินผล	เกษตรกร ๓๐ ราย ได้รับผลวิเคราะห์ดิน และมีแปลงต้นแบบ ๑ แปลง	เกษตรกรลดต้นทุน ค่าปุ๋ย $\geq 10\%$ และ ผลผลิตเพิ่ม $\geq 10\%$ ภายใน ๑ ปี	รายได้เกษตรกร เพิ่มขึ้นอย่างยั่งยืน และเกิดการขยายผล ในชุมชน	อบต.	ปี ๒๕๗๐
โครงการส่งเสริม การผลิตน้ำหมัก ชีวภาพใช้ในสวน ยาง	งบประมาณ สนับสนุน, วิทยากร, วัสดุหมัก (มูลสัตว์/ เศษพืช), ถังหมัก, เกษตรกร ๓๐ ราย	๑. อบรมเชิงปฏิบัติการ ๒. สาธิตการใช้ในแปลง ๓. แจกชุดเริ่มต้น ๔. ติดตามผลการใช้จริง	เกษตรกร ๓๐ ราย สามารถผลิตน้ำหมัก ใช้เอง และมีแปลง สาธิต ๑ แปลง	ลดค่าใช้จ่ายปุ๋ย/ สารเคมี $\geq 15\%$ ภายใน ๑ ปี	ลดการใช้สารเคมี ดิน ดีขึ้น และชุมชนพึ่งพา ตนเองได้	อบต.	ปี ๒๕๗๐

บรรณานุกรม

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. แหล่งน้ำผิวดินอำเภอนาหม่อม, ๒๕๕๘. ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗.

จาก <http://agri-map-online.moac.go.th/>

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. แหล่งน้ำใต้ดินอำเภอนาหม่อม, ๒๕๕๘. ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗.

จาก <http://agri-map-online.moac.go.th/>

กรมแผนที่ทหาร. แหล่งน้ำอำเภอนาหม่อม, ๒๕๕๐. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗.

จาก <http://agri-map-online.moac.go.th/>

กรมพัฒนาที่ดิน. กลุ่มชุดดิน ๖๒ กลุ่ม, ๒๕๕๓. ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗.

จาก http://oss๑๐๑.ddd.go.th/thaisoils_museum/๖๒_soilgroup/main_๖๒soilgroup.htm

กรมพัฒนาที่ดิน. การใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอนาหม่อม, ๒๕๖๔. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗.

จาก <http://agri-map-online.moac.go.th/>

กรมพัฒนาที่ดิน. เขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวอำเภอนาหม่อม, ๒๕๖๗.

ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔. จาก <http://agri-map-online.moac.go.th/>

กรมพัฒนาที่ดิน. เขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพาราอำเภอนาหม่อม, ๒๕๖๗.

ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔. จาก <http://agri-map-online.moac.go.th/>

กรมพัฒนาที่ดิน. ความลาดชันอำเภอนาหม่อม, ๒๕๖๑. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗.

จาก <http://agri-map-online.moac.go.th/>

กรมพัฒนาที่ดิน. ทรัพยากรดินอำเภอนาหม่อม, ๒๕๖๑. ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗.

จาก <http://agri-map-online.moac.go.th/>

กรมพัฒนาที่ดิน. พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสมอำเภอนาหม่อม, ๒๕๖๗.

ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔. จาก <http://agri-map-online.moac.go.th/>

กรมพัฒนาที่ดิน. พื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง)อำเภอนาหม่อม, ๒๕๖๗.

ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔. จาก <http://agri-map-online.moac.go.th/>

กรมพัฒนาที่ดิน. พื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสมอำเภอนาหม่อม, ๒๕๖๗.

ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔. จาก <http://agri-map-online.moac.go.th/>

กรมพัฒนาที่ดิน. พื้นที่ปลูกยางพารา (พื้นที่ปลูกจริง)อำเภอนาหม่อม, ๒๕๖๗.

ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔. จาก <http://agri-map-online.moac.go.th/>

กรมพัฒนาที่ดิน. พื้นที่ป่าไม้อำเภอนาหม่อม, ๒๕๖๑. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗.

จาก <http://agri-map-online.moac.go.th/>

กรมส่งเสริมการเกษตร. ประเภทเอกสารสิทธิ์อำเภอนาหม่อม, ๒๕๖๒. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗.

จาก http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/

กรมส่งเสริมการเกษตร. ปริมาณการปลูกยางพารา, ๒๕๖๓. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗.

จาก http://www.farmer.doe.go.th/farmer/report_act/reportTambon

กรมส่งเสริมการเกษตร. ลักษณะการประกอบอาชีพอำเภอนาหม่อม, ๒๕๖๒. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗.

จาก http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/

กรมส่งเสริมการเกษตร. ลักษณะการถือครองที่ดินอำเภอนาหม่อม, ๒๕๖๒. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗.

จาก http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/

บรรณานุกรม (ต่อ)

- กรมส่งเสริมการเกษตร. **หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรอำเภอหนองม่อม**, ๒๕๖๒. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗.
จาก http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/
- กรมอุตุนิยมวิทยา. **อุตุนิยมวิทยานำรู้เพื่อการเกษตรจังหวัดสงขลา**, ๒๕๕๖. . ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗.
จาก <http://www.arcims.tmd.go.th>
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. **แหล่งน้ำผิวดินอำเภอหนองม่อม**, ๒๕๕๘. ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗.
จาก <http://http://agri-map-online.moac.go.th/>
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. **แหล่งน้ำใต้ดินอำเภอหนองม่อม**, ๒๕๕๘. ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗.
จาก <http://http://agri-map-online.moac.go.th/>
- กรมแผนที่ทหาร. **แหล่งน้ำอำเภอหนองม่อม**, ๒๕๕๐. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗.
จาก <http://agri-map-online.moac.go.th/>
- กรมพัฒนาที่ดิน. **กลุ่มชุดดิน ๖๒ กลุ่ม**, ๒๕๕๓. ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗.
จาก http://oss๑๐๑.ddd.go.th/thaisoils_museum/๖๒_soilgroup/main_๖๒soilgroup.htm
- กรมพัฒนาที่ดิน. **การใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอหนองม่อม**, ๒๕๖๔. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗.
จาก <http://agri-map-online.moac.go.th/>
- กรมพัฒนาที่ดิน. **เขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวอำเภอหนองม่อม**, ๒๕๖๗.
ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔. จาก <http://http://agri-map-online.moac.go.th/>
- กรมพัฒนาที่ดิน. **เขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพาราอำเภอหนองม่อม**, ๒๕๖๗.
ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔. จาก <http://http://agri-map-online.moac.go.th/>
- กรมพัฒนาที่ดิน. **ความลาดชันอำเภอหนองม่อม**, ๒๕๖๑. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗.
จาก <http://agri-map-online.moac.go.th/>
- กรมพัฒนาที่ดิน. **ทรัพยากรดินอำเภอหนองม่อม**, ๒๕๖๑. ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗.
จาก <http://http://agri-map-online.moac.go.th/>
- กรมพัฒนาที่ดิน. **พื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสมอำเภอหนองม่อม**, ๒๕๖๗.
ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔. จาก <http://http://agri-map-online.moac.go.th/>
- กรมพัฒนาที่ดิน. **พื้นที่ปลูกยางพารา (พื้นที่ปลูกจริง)อำเภอหนองม่อม**, ๒๕๖๗.
ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔. จาก <http://http://agri-map-online.moac.go.th/>
- กรมพัฒนาที่ดิน. **พื้นที่ป่าไม้อำเภอหนองม่อม**, ๒๕๖๑. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗.
จาก <http://agri-map-online.moac.go.th>
- กรมส่งเสริมการเกษตร. **ประเภทเอกสารสิทธิ์อำเภอหนองม่อม**, ๒๕๖๒. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗.
จาก http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/
- กรมส่งเสริมการเกษตร. **ปริมาณการปลูกยางพารา**, ๒๕๖๓. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗.
จาก http://www.farmer.doe.go.th/farmer/report_act/reportTambon
- กรมส่งเสริมการเกษตร. **ลักษณะการประกอบอาชีพอำเภอหนองม่อม**, ๒๕๖๒. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗.
จาก http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/
- กรมส่งเสริมการเกษตร. **ลักษณะการถือครองที่ดินอำเภอหนองม่อม**, ๒๕๖๒. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗.
จาก http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/